

'Valkyrie' over aanslag op Hitler gaat in première

Duitse pers overwegend positief over omstreden film

[Achtergrond](#) - 19 januari 2009 - Auteur: Marja Verburg

(19 januari 2009) De film 'Valkyrie' gaat donderdag in Duitsland en Nederland in première. Van de commotie die tijdens de opnames van de Hollywoodproductie in Berlijn ontstond, lijkt weinig meer over. De Duitse pers is overwegend positief over de film, die het verhaal vertelt van de aanslag van een aantal Duitse generaals op Hitler in 1944.

"Een spannende, historisch grotendeels correcte, behoorlijk goede en complexe thriller", schrijft de *Süddeutsche Zeitung* over 'Valkyrie'. De ZDF laat weten dat het een "goed gemaakte en serieuze film" is. Ook andere Duitse media stellen hun landgenoten gerust: de vrees dat Hollywood de eer van generaal Claus Graf Schenk von Stauffenberg en zijn mede coupplegers bezoedelt, lijkt ongegrond.

De grootste onrust in Duitsland betrof hoofdrolspeler Tom Cruise. Hij speelt Von Stauffenberg, de generaal die de mislukte aanslag op Hitler op 20 juli 1944 leidde. Cruise is een prominent aanhanger van Scientology, een geloofsrichting die in Duitsland is verboden. Dat nou juist hij Von Stauffenberg speelt, zat veel Duitsers dwars, bleek tijdens de opnames in 2007.

"Hij moet met zijn vingers van mijn vader afblijven", liet de zoon van Von Stauffenberg, zelf een gepensioneerd generaal, weten. Ook verschillende Duitse parlementariërs vonden aanwezigheid van Cruis in de film "een slag in het gezicht van alle eerlijke democraten" en "smakeloos".

Bendlerblock

Bovendien waren veel Duitsers bang dat Hollywood het verhaal geen recht zou doen. Regisseur Bryan Singer ('X-Men', 'Superman returns') verzekerde de Duitsers weliswaar dat de film zou tonen dat ook in de hoogste Duitse regionen verzet tegen Hitler is gepleegd, maar de stemming bleef sceptisch: kunnen Amerikanen zo'n verhaal wel genuanceerd genoeg vertellen? Geruchten in de Duitse pers dat het draaiboek historische fouten bevatte, bevestigden die vrees.

Reden genoeg voor het Duitse ministerie van Defensie de filmcrew te verbieden opnames te maken in het Bendlerblock. In dit historische gebouwencomplex beraamden de opstandige officieren 65 jaar geleden hun operatie Walküre (Engels: Valkyrie). Maar de bom die Stauffenberg op 20 juli in Hitlers hoofdkwartier plaatste, kon de *Führer* niet doden. Nog dezelfde dag werden de samenzweerders geëxecuteerd in het Bendlerblock.

Daar filmen zou afbreuk doen aan de waardigheid van het complex, vond het ministerie. In het gebouw bevindt zich ook het centrale monument voor Duitsers die zich tegen Hitler hebben verzet. In eerste instantie werd Cruise's lidmaatschap van Scientology genoemd als reden voor de weigering. Hem toestaan daar te filmen, stond gelijk aan het erkennen van de sekte, was het argument.

Dat werd later weer ingetrokken, net als het verbod. In september 2007 liet de Duitse overheid de filmcrew inclusief Cruise alsnog toe tot het Bendlerblock. Als er maar, zo luidde de voorwaarde, geen hakenkruisvlaggen werden opgehangen.

Duitse filmindustrie

Wellicht heeft de woede van de Duitse filmindustrie de Duitse overheid van gedachte doen veranderen. 'Valkyrie' is grotendeels opgenomen in de filmstudio's in Babelsberg bij Berlijn. Door de onrust rond Cruise vreesde de Berlijnse filmwereld een slechte naam te krijgen, terwijl Babelsberg juist de ene na de andere Hollywoodproductie binnenhaalde. Dit betekent werkgelegenheid voor Berlijn, liet een bestuurslid van de filmstudio weten.

Duitsland heeft in de afgelopen jaren zelf succesvolle films over de Tweede Wereldoorlog gemaakt, zoals 'Der Untergang' (2004) over de laatste dagen van Hitler, en 'Sophie Scholl - Die letzten Tage' (2005) over een jonge verzetsheldin uit München (beide genomineerd voor een Oscar). Ook het verhaal van Von Stauffenberg hebben de Duitsers zelf verfilmd, onder meer in een tv-film uit 2004.

De Duitse acteur Sebastian Koch speelde toen de hoofdrol. Hij is de vriend van de Nederlandse actrice Carice van Houten, die in 'Valkyrie' de vrouw van Von Stauffenberg speelt. Van Houten en Koch leerden elkaar in 2006 kennen bij de opnames van 'Zwartboek' van Paul Verhoeven. Deze film betekende Van Houtens doorbraak in Hollywood en leverde haar onder meer haar rol in 'Valkyrie' op.

Koch heeft Cruise nog tips gegeven, aldus Van Houten, toen hij haar op de set kwam bezoeken. Maar dat was wat de *Süddeutsche Zeitung* betreft niet nodig geweest. 'Valkyrie' is volgens deze toonaangevende Duitse krant de tot nog toe "meest waarheidsgetrouwe" film over de gebeurtenissen van 20 juli 1944.

Marja Verburg is redacteur van het Duitslandweb

Afbeeldingen:

[dpa/Picture Alliance](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/815/valkyrie-over-aanslag-op-hitler-gaatin-premiere>